

Сустрэча з маленькімі чытачамі

Чаща іму пагутарыць з пісьменнікам. Але хіба адзіна ён тут! І так сабралі паціхеньку штурхаюць у бок: маўляў, адыходзь хутчэй.

Міхасю Калачынкаму ў гэты дзень давялося пазнаёміцца з самым маленькім пакупніком — Галія Караленка. Яна яшчэ не можа чытаць, але маці, якая прывяла яе на рынак, купіла для дачкі цікавую і добра выданую кніжку «Прыгоды Патапкі».

Нямала аказалася і аматараў бэк. Свой зборнік ахвотна падпісвае школьніца Эдуард Валасевіч.

Трэба адзначыць, што школьны рынак збіліў не толькі маленькіх чытачоў з пісьменнікамі. Работнікі прылаўка па-

пра тое, што дзіцячым кніжкі выдаюцца яшчэ вельмі марудна. Іншы раз туць ці іншую кніжку прыходзіцца чакаць два гады. Восі і ўявіце. Напэва паэт зборнік вершаў для дашкольнага ўзросту. А кніжка выйшла, калі хлопчык ці дзяўчынка прайдуць у другі або трэці клас.

На школьным рынку прыходзіць усё новае і новае пакупнікі. Дзеці набываюць кнігі не толькі тых аўтараў, якія прысутнічаюць на сустрэчы. Маленькія чытачы просяць зборнікі вершаў Я. Купалы, Я. Коласа, М. Танка, апавяданні І. Навуменкі, П. Пестрака.

У заключэнне сустрэчы М. Калачынка пажадаў юным чытачам

Вольга Чыжоўская — маці вучня пятага класа 32 школы Лёні Чыжоўскага раскавае: — У дзевяць гадоў раніца Лёня пачаў рыхтавацца ісці на школьны рынак. Я казала яму: сустрэча з пісьменнікам у 12. Чаго ты спяшаешся? А ён у адказ: раскупіць усе кніжкі... У 10 гадоў прыйшоў на рынак...

У мінулыя нядзелю на Цэнтральнай плошчы сталіцы такіх, як Лёня Чыжоўскі, было нямала. Маленькія чытачы ведалі (а яны не першы раз сустракаюцца з беларускімі пісьменнікамі), што для іх будзе падрыхтавана многа цікавых кніжак — вершаў, апавяданняў, апавесцей. Некаторыя з твораў яны прачыталі або слухалі па радыё. Але ж пасля таго апазданне на радыё — адна справа. А вось атрымаць кніжку з рук пісьменніка, ды яшчэ з аўтаграфам!

Сустрэчу з маленькімі чытачамі меркавалася адкрыць невялічкай прамовай каго-небудзь з

Вучань шостага класа 10 школы Анатоля Лісічонак нядаўна ўзяў у бібліятэцы кніжку «Жанеў галубок» Я. Бяганскай. На школьным рынку ён сустрачае з аўтарам кніжкі, Пісьменніца падпісала Анатолю аўтаграф. Затым маленькі чытач накіроўваецца да другога стоіла. Тут адбываецца знаёмства з Міколам Галомкам. Анатолю гаворыць, што любіць творы беларускіх пісьменнікаў, многа чытае. Затым раскавае — дзе жыць, як вучыцца. Лісічонак набывае кніжку «Шосты акіян». Па твары хлопчыка было відаць, што вельмі хо-

дзяліліся з празаікамі і паэтамі думкамі аб кніжках, паведамліў, якую літаратуру больш ахвотна набываюць дзеці.

Начальнік упраўлення кніжнага гандлю Галоўдаты Міністэрства культуры БССР С. Патупчык гаворыць, што дзіцячая літаратура часам выдаецца нехайна, з дронімі ілюстрацыямі. Не пагадзіцца нельга. На жаль, гэтую размову не чулі работнікі Беларускага дзяржаўнага выдавецтва. Між іншым, трэба заўважыць, што яны рэдка прысутнічаюць на такіх мерапрыемствах. Відаць, ня мала прапрацавалі б яны і ад маленькіх чытачоў, і ад работнікаў прылаўка. Была гаворка

выдатных поспехаў у вучобе і жыцці.

М. ЦЯЦЕРЫН.

На здымках: 1. М. Калачынка падпісвае аўтаграф Галі Караленка.

2. Чарга выстраілася каля С. Шумкевіча. Кожнаму хочацца набывць кніжку, якая дзіямі выйшла з друку.

3. Што напісалі новае для дзіцей? — пытаецца ў П. Кавалёва (справа) начальнік упраўлення кніжнага гандлю Галоўдаты Міністэрства культуры БССР С. Патупчык (у цэнтры). Справа пісьменнік Ус. Краўчанка. Фота Ул. Крука.

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЭЛЕННЯ СІЮЗА ПІСЬМЕНІКАУ БССР

№ 65 (1391)

Серада, 19 жніўня 1959 года

Цана 40 кап.

Кніжка ў вёсцы

Сеняшнію вёску амаль нельга ўявіць без кнігі. Не толькі ў бібліятэцы, а ў трактарнай, будаўнічай ці палыводчай брыгадах — усюды, дзе б ні прыехалі на адпачынак калгаснікі, часта можна пачуць гаворку пра кніжковую кніжку. Ды гэта і не выпадкова. Цяпер можна пагуць пра кніжковую кніжку, ды гэта і не выпадкова. Цяпер можна пагуць пра кніжковую кніжку, ды гэта і не выпадкова.

Восі мы і наведлі кніжковую Журавіцкага сельпа, куды часта за кніжковай звартачкай мясцовыя калгаснікі. Каля прылаўка стала некалькі пакупнікоў, і яны доўга ўгледзіліся на кніжковую паліцу. Працаўшчыца Лёба Гаралік не амулава:

— У нас выбар вялікі, дзець тут купіць. Чаго-чаго, а кніжка хапае.

— А яшчэ ў вас з беларускай літаратуры толькі казкі Змітрака Бядулі? — пацікавіліся мы.

— Есць яшчэ нездзе і «Новая зямля». — адказала прадаўшчыца і пачала шукаць на паліцы, але ёй не даў змяніць загадчык магазіна Аркадзь Асольцеў:

— Не «Новая зямля», а «Землякі», здаецца, нездзе былі.

Адзак ні «Новая зямля» Я. Коласа, ні «Землякі» Ул. Шахаўна не пашанавала знайсці работнікам магазіна, і яны вымушаны былі апрадавацца:

— Прадалі ўжо.

У нас з'явілася думка: можа, у гэты культурны радка завозіць мастацкую літаратуру? Адзак А. Асольцеў разарнуў кнігу рэгістрацыі, куды запісвае новую літаратуру, якая паступае ў магазін. Выявілася, што некалькі дзён таму назад сюды паступіла на тры тысячы рублёў мастацкай літаратуры. А з беларускіх навінак трапіла толькі адна кніжка С. Апісана «За волю і шчасце наро-

да». Пакуль мы гарталі кнігу рэгістрацыі, Лёба Гаралік дастала з-пад прылаўка некалькі запыленых і змятчаных кніжак беларускіх аўтараў. Першым пакласі на прылаўка, яна адвернула пылі і, выстраіўшы вокладкі, сказала:

— Бачыце, ніхто не бярэ беларускага, дык мы іе даеі.

— Няпраўда, — запырчыла малая жанчына, якая дагуць не зводзіла вачэй з кніжных паліц. Гэта была загадчыца Журавіцкай сельскай бібліятэкі Вера Белугубава. — Няпраўда, што ніхто не бярэ беларускія кніжкі. Я працу ўжо пяць год у бібліятэцы. І гэтага не сказала б. Пошты чытача на беларускія кніжкі ўзрастае. Восі я і прышла купіць у вас такія навінкі. А што я выберу? Што есць у магазіне, тое і ў бібліятэцы. Я думала, можа, вы на гэты раз што-небудзь новенькае з твораў беларускіх пісьменнікаў прывезлі, дык не. — І загадчыца бібліятэкі, памаліўшы на селіцу, сказала:

— Ну, дакуль будзе такія непрадкі? Падумяце самі. Наша бібліятэка кожны год набывае кнігі. Мм, як заўсёды, пераплачваем грошы на Журавіцкае сельпа, а яно не клопатіцца, каб завесці новыя кніжкі беларускіх літаратараў. А чытач прыдзе ў бібліятэку — няма гэтых навінак. Ён загляне і ў магазін — таксама няма.

Восі і атрымаецца: чытач нездаволены бібліятэкай, і сельпа план не выконвае. А тыя беларускія кніжкі, якія выляліся на складзе пяць год, — вядома, чытаць не будзе купляць.

І ў нас каля прылаўка пачалася гамона аб тым, як найлепш забяспечыць чытача навінкамі твораў беларускіх пісьменнікаў. Розныя высказванні былі: што для беларускіх твораў у кніжковай варты было б абсталяваць асобную паліцу, што гандлёвым работнікам неабходна ад чытачоў браць запыт на завоз у магазін неабходных кніг і г. д. І прышлі да агульнай думкі: чаму б кніжным магазінам, кіёскам не праводзіць шырокую работу па прапагандзе кнігі сярод пакупнікоў? Дарэчы, выдавецтва выдараць таматачныя планы выпуску кніг. Але аб гэтых планах пакупнікі сельскіх магазінаў амаль і не ведаюць. Атрымаецца так, што Дзяржаўнае выдавецтва БССР выпуская новыя кніжкі, напрыклад, п'ятнаццацітысячным тыражом. Толькі бібліятэкі ў рэспубліцы наліваюцца болей, чым тыраж гэтай навінкі, не гаворачы ўжо аб кніжных магазінах.

І часам гэтай кніжцы завозіць у адзін раён — сёні экзэмпляраў, а ў другі — ніводнай. Узяць, да прыкладу, хоць казкі Змітрака Бядулі. Не так даўно гэтую кніжку ў Журавіцкае сельпа завезлі ў вільняй калгасі, а восі ў Радзівіцкіх Маладзечанскай пабелі гэтая кніжка ўсім не трапіла. Такім чынам, навінкі мастацкай літаратуры распаўсюджваюцца нераўнамерна па рэспубліцы.

А калі б нашы магазіны ўлічалі апрацаваныя сваіх пакупнікоў і бібліятэкі, дык кнігі тамі не залежалі б на складах і Дзяржаўнае выдавецтва БССР больш дакладна ведала б, якім тыражом выпусціць тую ці іншую кніжку.

А непадалёку ад Журавіцкага культурнага стоіць кіёс. Тут можна набыць не толькі свежую газету. На вітрыне ўбачым зборнік вершаў «Свет бліскавіцы» Максіма Танка і «Белыя каштані» Івана Калесніка, «Блакітнае званне» Рамана Саболенкі і «Суд ідзе» Аляксандра Капуціна і інш.

Мы цікавімся ў прадаўшчыцы кіёска Аўдошці Савельевай, як раз-

хозячка навінкі беларускай літаратуры.

— Бачыце, на вітрыне апошнія ўжо. А прадала многа, — адказвае яна.

А ў размове з бухгалтарам Журавіцкага сельпа т. Кавалёвым даведліся, што культмаг, а таксама і налічаны сельпа не выконвае фінансавы план па продажы мастацкай літаратуры. Напрыклад, за гэты першы паўгоддзе трэба было прадаць кніжак на 44 тысячы рублёў, а прададзена ўсяго на 9.085 рублёў. Відаць, як т. Кавалёў, адукаваныя нейкую сваю ліву за гандлёвым работнікаў, пачынае раскаваць даўно вядомаму, але ўжо ўстарэламу небыліцу:

— У нас толькі культмаг гандлю мастацкай літаратурай, а магазін яна ведае — толькі школьнымі пакупнікам. Не купляюць на вёсцы вершаў.

А пасля гэтых слоў т. Кавалёва мы перадалі загадчыцы Балатнінскага магазіна т. Карпенка і запыталі ў яе, ці праўда гэта, што ў вёсцы і першаў не любіць, і кніг не купляюць? Яна развадзіць рукамі і кажа:

— Можа, т. Кавалёў і першаў не любіць, і кніг не купіць. Ну, ці ў нашым калгасе не тыя людзі, які і ўсёды? Бада ў тым, што сельпа пасылаюць у вёску тыя кніжкі, якія на складах мышы паткаліці. Справавалі іх у Журавіцкае, дык яны тды накіроўваюць у сельскія магазіны. А я вам скажу па праўдзе, што добра кніжкі ў нашым калгасе размыкоўваюць.

І восі яшчэ факты. Загадчыца кіёска кіёска Аўдошці Савельева раскавае:

— У мінулым месяцы па продажы навінак беларускай літаратуры выканала план на 145 працэнтаў. І ў гэтым месяцы пастараюся. Абы кнігі новыя спецаснова паступалі, дык не залежалі ў кіёску.

Парэцце, мы пераканаліся, што некаторыя гандлёвыя работнікі Журавіцкага сельпа ставяцца да распаўсюджвання літаратуры, як да продажы футбольных мячоў: «Сёлетня не купілі! — налета купіць». А кнігі стэль гандлю кнігамі заганы.

М. ГРОДНЕЎ.

Рагачоўскі раён.

У бібліятэцы раённага цэнтра

У раённай бібліятэцы гарадскога пасёлка Узда ўвагу наведальнікаў прыцягвае прыгожая вітрына. Зьерух аркі надпіс «Пісьменнікі і паэты Уздзеншчыны». На вітрыні акуратна расставлены кнігі. На многіх з іх аўтаграфы народнага пісьменніка Беларусі Кандрата Крапіны, акадэміка Акадэміі навук БССР паэта Пятра Глебкі, вядомага дзіцячага пісьменніка Аляся Якімовіча.

Бібліятэка арганізуе літаратурныя вечары з удзелам паэтаў і пісьменнікаў —землякоў. Надоўга запамінацца чытачам сардэчныя сустрэчы з Кандратам Крапіной, Алесем Якімовічам і Алесем Махначом. Цяпер іх з'явіцца вечар з пачынаючымі пісьменнікамі і паэтамі.

Бібліятэка вялікую ўвагу ўдзяляе прапагандзе раённаму Камуністычнай партыі і Саветаў Урада. Афармлены выставкі, вітрыны, стэлькі: «Гэта вырасіў XXI зезд КПСС», «Сямігадовы план развіцця народнай гаспадаркі Беларускай ССР», «Зробім вопыт перадавікоў адзінаццаці нашых калгасоў», «Вучыцца, працаваць і жыць па-камуністычнаму».

У канцы гэтага месяца бібліятэка адкрывае свабодны доступ наведальнікаў да кніжнага фонду. Кожны чытач будзе мець магчымасць знайсці з навунай літаратурай і выбраць тую кніжку, якая яго цікавіць. Цяпер ідзе пераабсталяванне чытальнай залы, будуецца спецыяльная сталая.

(БЕТА).

Міжнародны кінафестываль закончыўся

У Маскве закончыўся Міжнародны кінафестываль. На працягу пятнаці дзён над сталіцай развіваліся ўражальныя і цікавыя падзеі, якія прынілі ўдзел у аглядае сусветнага кінамастацтва. Звыш двухсот карцін учыталі масквіцы і іх зарубежныя госці на экраны сталіцы.

Маскоўскі фестываль прайшоў як вялікае свята прагрэсіўнага кінамастацтва, адзін з буйнейшых аглядаў кіно. У Маскву з'ехалася каля сямідзят дэлегатаў, ганаровых гасцей і прадстаўнікоў зарубежнай прэсы.

17 жніўня ў Крамлёўскім тэатры ва ўрачыстай абстаноўцы былі падведзены вынікі фестывалю. Журы, у склад якога ўваходзілі відныя дзеячы кінамастацтва Вялікабрытаніі, Венгрыі, ГДР, Індыі, КНР, Польшчы, ССР, Францыі, Чэхаславакіі і Японіі, прагледзеўшы і абмеркаваўшы прадстаўленыя на конкурс паўметражныя мастацкія фільмы, аб'явіла аб сваім рашэнні.

Галоўная прэмія фестывалю — «Валкі залаты прыз» за лепшы мастацкі паўметражны фільм прысуджана кінакарціне «Лес чалавека» (СССР).

Залаты медаль за выдатны мастацкі вартасці — кінафільм «Мы — вундэркінды» (вытворчасць «Канстанцін-Фільм», ФРГ).

Залаты медаль за выдатны мастацкі вартасці прысуджаны паўметражнаму фільму «На дзень дзень» (на фестываль ён дэманстравалася пад назвай «Дзень на святніні») і чэхаславацкаму фільму «Удзіць і ценю».

Сярэбраны медаль за лепшае выкананне жаночай ролі прысуджаны артыстцы Пуровіні Цывасурян — выканаўца галоўнай ролі ў фільме «Пасланец народа» (Монгольская Народная Рэспубліка).

Сярэбраны медаль за лепшае выкананне мужчынскіх ролей — артыстам В. Гінекам, Б. Паўлік і А. Шаўчук, якія ўдзельнічаюць у кінафільме «Арол» (Польшча);

Сярэбраны медаль за высокую тэхнічную дасягненні — салдата (Кітайская Народная Рэспубліка);

Сярэбраны медаль за апэратарскае майстэрства — апэратару О. Ун Тах на кінафільме «Сказанне пра дзядушку Чун Хян» (Барыйская Народная Дэмакратычная Рэспубліка);

Сярэбраны медаль за лепшую музыку — кампазітару Вільту Хану (Фільм «Джалсахар», Індыя);

Сярэбраны медаль за лепшы сцэнарый — аўтарам і рэжысёрам фільма «Сёлы сірот» (Вялікабрытанія).

Апроч таго, журы палічыла неабходным прысудзіць дадаткова дыплом фільму «Незабытая сцяжынка» (Японія) і рэжысёру Жану Валера за мастацкі фільм «Прыгавор» (Францыя).

Рад прэміі прысудзілі савецкія грамадскія і творчыя арганізацыі. Дыплом Саюза журналістаў ССР — кінафільму «Учора» (Венгрыя), дыплом Савета камітэта абароны міру — кінакарціне «Песня матросаў» (ГДР), дыплом Саюза савецкіх таварыстваў дружбы і культурных сувязей з зарубежнымі краінамі — мексіканскія артысты Расіа Кінтана за выкананне галоўнай ролі ў фільме «Наш пастаяны год» (Венгрыя), дыплом Саюза работнікаў кінамастацтва — італьянскія артысты Джульеана Маіна.

Аб'яднаны вынікі конкурсу па раздзелу кароткаметражных фільмаў. Залаты медаль прысуджаны кінакарціне «Будуцінства канала Бак Хінг» (Дэмакратычная рэспубліка В'етнам), сярэбраны медаль — дакументальнаму фільму «Уладары лесу» (Бельгія), дакументальнаму фільму «Шлях» (Польшча) і «Пакарыцелі мора» (СССР), навукова-папулярнаму фільму «Дынама» (Францыя) і мультыпаліграфічным фільму «Маленькі карп шукае слава» (Кітайская Народная Рэспубліка). Журы палічыла таксама мэтазгодным прысудзіць дадаткова дыплом фільмам: «Святы нат Абдаліні» (Албанская Народная Рэспубліка), «Мастак — грамадзянін» (Балгарыя), «Шліфён» (Вялікабрытанія), «Яны нарадзіліся ў бай» (Венгрыя), «Тры помнікі» (Югаславія), «Чалавек — гаспадар зямлі» (ААН).

Дыплом Саюза журналістаў ССР прысуджаны дакументальнаму фільму «Праўда аб Кубінскай рэвалюцыі» (Куба), дыплом Савета камітэта абароны міру — кароткаметражнаму фільму «Тысяча папярэньх жураўлёў» (Японія).

На ўрачыстым вечары выступілі Міністр культуры ССР М. А. Міхайлаў, прафесар А. Броўкі (Чэхаславакія), італьянскі рэжысёр Г. Пелегрыні, японскі рэжысёр К. Уэйхара.

Пад апладысменты прысутных лаўрэатам фестывалю былі ўручаны прэміі і дыплумы.

Будуць клубы

Вялікае будаўніцтва вядзецца ў калгасе «40 год Кастрычніка» Жалудзкага раёна. Хлебавыя пяці брыгады атрымалі добры падарунак — новы клуб з глядзельнай залай на 120 месц. Двухнаваровым будынак клуба ўзводзіцца ў першай палыводчай брыгадзе. Ён будзе закончаны да 20-годдзя ўз'яднання Беларускай адзінай дзяржавы.

Пачалася будаўніцтва клуба ў восьмай палыводчай брыгадзе.

В. КУРАЧКА.

ДРУГОЕ НАРАДЖЭННЕ

Цягнік Орша—Харкаў мінаў адну стацыю за другой. А восі ў Крычэў, старадаўні горад іх сінх плёсаў Сожа. Анатолю Смаленя, рослы і статны марак, пільна ўзраўвае ў натоўп людзей, што мітусліліся на пероне.

Нейкі непрыязны смутак, глыбокая роспач застала на ягоным твары.

— Санок! — пачуў раптам Анатолю і здыргаўся: пад самым акном нейкая пахлялая жанчына абдымала салдата.

«Шчаслівыя, падумаў Анатолю. — А хто ж мяне стрэне? Ніводнай роднай душы ва ўсім б'ельм свеце. Адзін, як гарох пры ларозе. Маці, дзе ж яны, мая маці?»

А ў гэты час на Крычэўшчыне, у вёсцы Ратня, сумявалі другое сэрца, зацікаліліся тую іхну адну ючца, уснамілава сына свайго, чатырохгадовага Толька, немаладая ўжо жанчына Матрона Якаўлеўна Марозава. Шчасліва галоў запар носіць яна вялікі цяжар на сэрцы, несучы пашчэнае малярскае гора. Не, яна не спадзяецца ўжо сустрэць сына. Але дзень і ночку ён стаіць перад яе вачыма — бездаложнае роднае хлапчаче, такі, якім запамінала яго калісьці. Глядзіць ён на яе, і такі неадзіны папрок у ягоным позырку...

Не прышла, не зааслава яго гуразьлівы, каторымі выпяліла, жыццё яму даля? Гэтая думка не дае жанчыне спакою.

Здырылася так, што Матрона Якаўлеўна летам сорак трыцца года радучылася з сынам. Яю жонку камуністы і супрацоўніка міліцыі праследвалі яе фашысты і я паслухачка. Муж быў на фронтзе, а яна хавалася па рэліжках. Дужа за дзяцей бялася. Старэйшага Івана пакінула ў мужаў сваякоў, Анатоля адвезла да сваёй сястры ў вёску Пахлавадзіна Чырыкаўскага раёна. Дачкушу Надзю пакінула пры себе. Думала, калі і загіне з дачкой, дык хоць сыны застануцца.

Гітлераўцы ўжо аступалі. Хістаўся, трыснула варажыя абарона

на Сожы. Уцякаючы, фашысты ўварваліся ў Пахлавадзіна. Усіх, хто трапіўся пад руку, перастралялі. Чатырохгодоваму Анатолю пананчаліся, адзіночце ад ларозіх, ён схаваўся ў залой хаче, і яго мінула фашысцкая куля. Але неабавява пацярпеў пакар. Немцы з усіх канцоў запалі Пахлавадзіна, Пантану ў агні і хата, у якой Анатолю знайшоў прытулак.

Калі Матрона Якаўлеўна прыехала ў Пахлавадзіна, яна не знайшла ні вёскі, ні свайго сына. Сяліце, што Толькі загарыў.

І восі ўжо шчаслівае год мінула. Толькіма адзіночце ў армію пайшлі.

— І маці бы ўжо салдатаў быў! — думала ўздыхае Матрона Якаўлеўна. — Дзі няма, загарыў.

Але Анатолю не загарыў. Ён і ад яго ўбярэго, адзін з савецкіх салдат, што перасіліўся ранкам сорак трыцца года адным з першых палыводцаў у палуючы Пахлавадзіна, выцягнуў хлапчачка з агню. Вопратка на ім саціла, на целе выступілі пухіры, але сэрца яшчэ білася. Салдат вынес Анатоля на вуліцу, перадаў яго медсястры, а сам пайшоў дагнаць сваё сэрца, які ўжо ачышчалі ад гітлераўцаў суседнюю вёску.

Разам з параненымі бойцамі Анатолю быў дастаўлены ў палывы Шпіталь. Калі палывы перажыў яго прынеслі ў палату, вусаты старшыня з амуштаванай нагой напарасіў, каб хлапчачка паклаў побач.

— Не пакрыўдзі, — сказаў ён. — У мяне акурат такі падшыўкае дома. Іванам завуць.

— А ў мяне ёсць брацік Іван і шчы сестрычка Надзю, — слабым голасам праказаў Анатолю.

— О, нават Іван! — ажывіўся старшыня. — Амаль сваякі мы з табой. Ну, а сам як называецца?

— Толькі.

— А бацькі ў цябе ёсць?

— Есць, — даверліва загаварыў Толькі. — Таце на вайне, а мамка не ведае дае.

Традыцыйная выстаўка кветак

Траці год кветкавыя сталіцы арганізуюць традыцыйныя палка кветак. І кожны раз жыхары горада (ды і не толькі горада) пакідаюць выстаўку з незабыўнымі ўражаннямі. Дзіямі выстаўка адкрылася ў вестыбулі Дзяржаўнага цырка. Кветкі розных колераў і адценняў, з мяккім прыемным водарам, прыцягваюць увагу наведвальнікаў. Тут многа яркіх, глядзельнаў, фляксаў, руж. У вазонах расставлены субтрапічныя расліны, разнастайныя віды дэкаратыўнага кустаніку. Радзіма некаторых з іх — далёкія сплюнныя поўдзень. Але вольны аматараў-кветкаводаў расліны акліматываліся ў Беларусі і адукаваныя сабе добра на новай глебе. Аны з іх вельмі прыкляліся на пачатковым акце, другія любяць паўднёвы бок. А ёсць і зусім перабораўныя: расту

Песня прыхільнікаў міру

Музыка лабрата Дзяржаўнай прэміі І. КІРЭСКІ

Словы Э. ГОНЧУ

Musical score for 'Песня прыхільнікаў міру' with vocal lines and piano accompaniment.

1. На змаганне ўзяліся народы, Трыба мір на зямлі адстаць. К сонцу гімн наш імчыцца свабодны. Дружна голас наш будзе гучаць.

Прывіце: Мы не хочам вайны і няволі, Пад пагрозай не хочам мы жыць. Мы дабіліся радаснай долі, Нам навекі шчаслівымі быць. } 2 разы.

2. На палях і будоўлях працуем, Пакараем прасторы і час.

Камунізм на вякі бабудзем, Прыйдзе светлае заўтра да нас. Прывіце: Мы не хочам вайны і няволі, Пад пагрозай не хочам мы жыць. Мы дабіліся радаснай долі, Нам навекі шчаслівымі быць. } 2 разы. Пераклад А. ДЗЕРУЖЫНСКАГА

У нашых сяброў

(Па старонках часопіса «Народная Румынія»)

НЕЗАБЫВНЫЯ ДНІ

У ліпенскім нумары часопіса «Народная Румынія» надрукавана гутарка з першым намеснікам міністра культуры БССР М. А. Мінковічам, які ўспамінаў нашу дэлегацыю ў Дні культуры і мастацтва Савецкай Беларусі. Тав. Мінковіч падзяліўся ўражаннямі ад сваёй паездкі па краіне. Вось што ён расказаў карэспандэнту часопіса «Народная Румынія»:

— Я быў у вашай цудоўнай краіне нядоўга, але ўражанняў вельмі многа, і не ведаю, на чым спыніцца. Дасягненні румынскага народа ў сацыялістычным будаўніцтве, цэлыя брашчэ прыём, калітлівая і старанная падрыхтоўка Дзён культуры і мастацтва Беларусі, задушевныя словы дружбы, якія мы чулі ад усіх і ўсюды—усё гэта і хвалявала, і радавала.

Асабліва ўражала мяне ў румынскім народзе яго непазёрнасць і шчырасць. Дзе б мы ні знаходзіліся—сярод друкарю ў «Доме Смітэй», у гарадскім садзе ў Браіле, на беразе Чорнага мора, на будоўлі вялікага кімнанага заводу ў Сэвіншэ—нас усюды дужалюбіва сустракалі, расказвалі пра поспехі свайго калектыву, свайго прадпрыемства і пыталі пра нашы дасягненні. Кожная дзіця, кожны прыклад, які паказвае наш шлях да камунізму, выклікалі апладысмэнты.

Гаворачы, што і ў кроплі вады адлюстравалася сонца. Так і дружба паміж нашымі народамі знайшла адлюстраванне ў тым, што я бачыў за гэтымі дні, праведзенымі ў Румыніі... Для таго, каб расказаць пра ўсе бачанае, спатрэбілася б многа часу,—сказаў у заключэнне М. А. Мінковіч.—Мне хочацца запэўніць вас, што, арганізуючы ў нас у жніўні Дні румынскай культуры і мастацтва, мы пастараемся дастойным чынам адказаць на тую любоў і клопат, з якімі былі праведзены беларускія Дні ў вас, у Румыніі. Правядзенне Дзён румынскай культуры і мастацтва ў Мінску і ва ўсёй рэспубліцы—прывітальнае дзячыннае культурнае і мастацтвае, выстаўкі, выступленні мастацкага ансамбля, якім мы чакаем, дапаможа нам яшчэ лепш пазнаць адзін другога, умацае братнія сувязі паміж абодвама народамі.

Для радыёслухачоў

У сувязі з прадстаўленямі Дзямі румынскай культуры ў Беларусі Беларускае радыё наладзіла перадачу шырокага радыёперадачы і канцэртаў, прысвечаных гэтай знамянальнай падзеі.

Перад мікрафонам выступіць старшыня Беларускага таварыства дружбы і культурных сувязей з зарубіжжымі краінамі І. Казлоў. «Прывітанне сябрам»—так называецца выступленне намесніка старшыні Саюза пісьмемнікаў БССР І. Шамякіна. З артыкулам «Румынская літаратура за апошнія 15 год» выступіць сакратар Саюза пісьмемнікаў Румынскай Народнай Рэспублікі Міхай Гарба. У праграму музычных перадач будуць уключаны перадачы: «Канцэрт румынскага ансамбля народнай песні і танца», «Румынскія песні ў выкананні савецкіх артыстаў», «Канцэрт з твораў Дж. Вердзі», «Фартэпьянае трыо Шыберку Олаха», «Румынскія песні і танцы», «Румынская эстрадная музыка», «Канцэрт лёгкай румынскай музыкі» і інш.

Юныя радыёслухачы праслухоўваюць румынскую народную казку «Шалка» і музычную казку «Хлопчык з палычкі і дзюбчынка з мізінчкі». Музыка да гэтай перадачы напісана румынскім кампазітарам Э. Романам. У часе Дзён румынскай культуры будуць наладжаны трансляцыі канцэртаў выканаўчых калектываў і асобных музыкантаў Румынскай Народнай Рэспублікі.

Для паслуг слухачоў

У Гомелі пры Палаці чыгуначна-га створаны ўніверсітэт мастацкага выхавання, які наведваюць сотні гамельчан. Слухачы ўніверсітэта выказалі карысную думку, каб для іх у гандлёвай сетцы аб'явіліся літаратурныя аб'екты паліцы літаратуры аб мастацкім выхаванні. Першай на гэтую просьбу адгукнулася загадчыца кіраўні № 5 г. Гомеля камсамолка Галіна Кіліман. Яна разам з прадаўцом Валіям Кандрашевым падабрала неабходную літаратуру і размясціла яе на чатырох спецыяльных паліцах, над якімі знаходзіцца надпіс: «Літаратура для слухачоў ўніверсітэта мастацкага выхавання». Тут ёсць такія кнігі, як «Работа рэжысёра над спектаклем» А. Гарчакова, зборнік «У дапамогу ўніверсітэтам культуры», «Руская народная музыкальная творчасць» Т. Паповой, Беларускае мастацтва прадстаўлена фотаальбомамі «Мінск», «Савецкая Беларусь», кнігай «Мастацтва Савецкай Беларусі», шматлікімі п'есамі і інш.

Добрымі попыткамі ў чытачоў карыстаюцца кнігі аб мастацтве і культуры краін народнай дэмакратыі.

Р. МАРГОЛІН, загадчык кіраўні № 10 г. Гомеля.

Літаратурны вечар Каля дзевяць тысяч чалавек сабралася ў зялёным театры мінскіх трактарбудоўнікаў на літаратурны вечар. Сюды былі запрошаны пісьмемнікі І. Сідоў, С. Шушкевіч, Р. Бардулюк, І. Клаза. На вечары выступілі шлофшчык маладзёжнага дэка І. Брыгалін, студэнтка Л. Саўчык, інжынер-навігацыйны Г. Гутковіч, супрацоўнік Фізіка-тэхнічнага інстытута АН БССР В. Нікалаў і інш. Яны гаварылі аб раманах «Нягоды і радасці» І. Сідоў і «Падзеі» І. Клазы. Выступілі таксама зрабілі рад заўваг па гэтых кнігах, параілі пісьмемнікам дараваць некаторыя раздзелы.

Затым выступілі пісьмемнікі С. Шушкевіч і Р. Бардулюк прачыталі свае вершы. І. Сідоў пазнаёміў прысутных з новым апавяданнем. Аб тым, як ён працаваў над апавяданнем «Падзеі», расказаў І. Клаза.

У заключэнне вечара аматары мастацкай самадзейнасці паказалі канцэрт.

Літаратурны вечар

Канцэрт дружбы Так назвалі свае абменныя канцэрты ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці Мясцлаўскага і Хіславіцкага раённых дамоў культуры. Лепшыя свае нумары паказалі працоўныя Хіславіц (Смаленская вобласць) аматары мастацтва Мясцлава. Выступілі вакальнымі жаночым ансамблем, інструментальнай кватэтай і танцавальнай групай. Салістка Клара Багачова праспявала беларускія народныя песні. З савецкімі куплетамі выступіў Віктар Крукаў, з мастацкім чытаннем—Уладзімір Дубнін і Рыгор Наталачу. Паспех выйдуў на долю Барыса Дамітрыева, які на людзях выканаў беларускія песні і танцы.

Шкавай і разнастайнай была канцэртная праграма, з якой выступіў І. Мясцлаўскі ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці Хіславіцкага РДК. Такія абменныя канцэрты вырашаюць праводзіць сістэматычна.

Для працаўнікоў вёскі

Агітбродка Лельчыцкага раёна Г. Дома культуры пачала выязджаць у калгасы раёна. Самадзейныя артысты далі канцэрты ў калгасе «Чырвоны дазор», імя Леніна, «Чырвоны партызан» і інш.

Канцэрты дружбы

Шкавай і разнастайнай была канцэртная праграма, з якой выступіў І. Мясцлаўскі ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці Хіславіцкага РДК. Такія абменныя канцэрты вырашаюць праводзіць сістэматычна.

Для працаўнікоў вёскі

Агітбродка Лельчыцкага раёна Г. Дома культуры пачала выязджаць у калгасы раёна. Самадзейныя артысты далі канцэрты ў калгасе «Чырвоны дазор», імя Леніна, «Чырвоны партызан» і інш.

Для працаўнікоў вёскі

Агітбродка Лельчыцкага раёна Г. Дома культуры пачала выязджаць у калгасы раёна. Самадзейныя артысты далі канцэрты ў калгасе «Чырвоны дазор», імя Леніна, «Чырвоны партызан» і інш.

Для працаўнікоў вёскі

Агітбродка Лельчыцкага раёна Г. Дома культуры пачала выязджаць у калгасы раёна. Самадзейныя артысты далі канцэрты ў калгасе «Чырвоны дазор», імя Леніна, «Чырвоны партызан» і інш.

Для працаўнікоў вёскі

Агітбродка Лельчыцкага раёна Г. Дома культуры пачала выязджаць у калгасы раёна. Самадзейныя артысты далі канцэрты ў калгасе «Чырвоны дазор», імя Леніна, «Чырвоны партызан» і інш.

Пехатой па каранях яліны...

Як выратаваць крут, шукае ў гэтай кнізе ўдзельнік з дымчымі думкамі, — так многа здзіўляючых разыходжаняў у ёй з граматыкай, логікай, стылістыкай.

Хоца, скажам, паэт уласцівы нахвненую працу муляроў:

І кожны раз, калі гляджу На хлопчыкаў, дзюбчынак. Я дзюбчы мулярам кажу За сонечны будынак.

Не папсеў яшчэ закончыць аўтар свой сказ, як тры першыя радкі падбукварна рыфмаў, ужо выказалі двухсэнсоўнасць.

Верш яна не хоца слухача пака- та. Трыба, напрыклад, аўтару ска- заць, што садыць дрва было ранават- та:

А дні шчы' насалджэння, Вядома, не прайшлі— І замест дэбн атрымаўца днішча.

З такой непаслухмянасцю верша ў новым зборніку Васіля Матвюшова «Зорны шлях» сустракаешся амаль на кожнай старонцы. Творы як бы знорок адомсцілі аўтару, яго жаданню сказаць штосьці поўнае, канкрэтнае ў кожным з іх, здзіў- ляючы чытача ненатуральнасцю пя- тычных асацыяцый, алагізмам свай- го сінтаксісу.

Вось верш «Бывае так...»: Бывае так, як разалюцца рэкі, Засмягнуць вусны ў дзень вясенны, Але я не спашаюся ў аўтару Папіць шпунгача марзану.

А з першаю папунгача машынай, Нікому не скажышы слова, Вазьму на тыдзень і папунгу Дакучлівы свой стол пісьмовы.

І як разлічана: я на спітанні І лясці з радаснай трыговай Саскочы а кузава на скрыжаванні Шаху і баравой дарогі.

І пехатой па каранях яліны, Па лісіях зялёных і шурпатах, Пакурчатай зябнаю сцяжынай Паўдз да лесковай хаты.

Як будзе сярба рады раніем Маіму раптоўнаму прыходу: Згадуе з сусных грыбоў сяджанне, Салодкім пачастуе мёдам.

А ў лесе, здзімхнуўшы машыку Сваю прымушу смугу пакарыцца Перад лясным вясновым сокам.

Глядзіце, як грунтоўна паказана ў вершы перавага баравозага соку над шпунгачым марзанам!

Спраўды, куды цікавей, чым ха- дзіць па аўтарскіх (дзе, паводле аўта- ра, менавіта і п'юць людзі марзан) праехацца на спадарожнай (ці ў аўтарскім запісу—папунгач) машыне і «прымысціць смугу пакарыцца перад лясным вясновым сокам».

Аўтар, відаць, знорок так дэ- талава адзначае — на скрыжаванні пашы і баравой дарогі, каб чытач, маючы карту, мог адшукаць гэты месца, як і ўжо гістарычна яліну, па каранях якой аўтар ішоў пенскі.

Як ваенная тэрміналогія героя, так і тое, што ён здзімхнуў машыку ў карытцы (звычайна ж яе здзімхну- ваць з карытца), сведчыць аб тым, што перад намі адметны чала- век, які любіць рабіць і гаварыць арміянальна. І, сапраўды, ён не ска- жа, натрыкнуў, ён не пакасіў пра- ву або не пасушыў сена, а з канцы- лярскім «ухілам» заўважыць:

А я надалыч многа спраў Не скончыў на пракосах (Сенакос).

Ластаўкі ў вершах В. Матвюшова лопыць не мух або мошак, а менавіта ласуцы. З аб'ёмна апавяданне не проста белыя паліткі, а «паліткі белых кветак» («Чэрвень»).

Ды ці мала яшчэ цікавага знойдзе чытач у зборніку. Герой у аўтара мо- жа, напрыклад, «павесці іжаўку па плечы», абарваць на палове сказ: Вавёрка рыжыя над таловай З яловай пераскочыла галінікі. («У лясной шчыме»).

І хай чытач дарэмна не чакае, што ён дэдацыя, на якую ж галініку пераскочыла вавёрка. Паэт ужоў г- тае слова замест «саскочыла» па па- трабаваных рытму.

Аўтар своеасабліва малое партрэт свайго героя. З верша «Дрынічнае лясце» можна дэдацыя, як герой

Убачыў першы раз свой твар З вяснушкіна на носе, Калі валу піў у прылар З крыніцы на пакосе.

Яшчэ большае ўражанне зробіць на чытача наступныя радкі: За хатай высокая ліпа Вяршыню ўзімае да зор, Заўжды яна ў сонечны ліпнеў Сладчычу поўніць прастор («Ліпавае садыч»).

Трыба ж надзвычай выдатны менш зрок, каб у сонечны дзень убачыць рост герод. Праўда, аўтар аб росце героя, як і аб яго вачах, не гаворыць непасрэдна, але ўскосна ўсё ж кідае некаторыя дэталі, па якіх можна ўявіць гатага волата.

Штодня чакаю між раўні, Як госьця, паштагальна («Пісьмаў не чакай»).

Чалавек на фоне раўні! Які кі- ламетровы рост! Дарчы, хай не крыўду аўтар, калі мы памыліся і калі пад герос тут трэба разумець узвышша, ад імя якога і відзецца маналог—у павязі ж часта прымяняюцца такі лірычны прыём.

Чытачы вершы Васіля Матвюша- ва, якія склалі зборнік «Зорны шлях», беспамылкова пазнаюць пры- належнасць іх аднаму аўтару,—творы яднае як агюльнае светаўспры- манне, так і тое, што героя з верша ў верш запрашаюць да сябе ў госьці сады, паліны, нівы, сенажаць:

Гукае за сямом дарога Адведць нівы і паліны («Родныя далі»).

І запрашаюць мяне сад І сенажаць, і ніла... («Зялёны семафор»).

Запрашаюць хутэй у дарогу... І далёкі чыгунчын пунь, І кавальныя стэпы-аблогі («Верніца»).

Калі гэтыя вершы ўсё ж прыму- шаюць знаходзіць па словамі той ці іншай сэнс, то зборнік перапоўнены і такімі творами, радкі якіх ніякім зме- стам не абякажаны, а ўтвораны толькі злучэннем слоў. Пажа мерка-

ваць, па якіх правілах ішло злучэнне сказаў у вершы «Дзеньнасці», дзе паэт ішаць аб ліпах у горадзе: І шат не вешаюць сваіх, Што бараня гушч дэка, Шо гарыцца жалкіх Іх Не ходзіць лось спаконным крокам.

Таму не адважваемся каменраваць гэтых радкоў, бо шчыра пры- знаёмся, сэнс іх такі тонкі і няўлоў- ны, што бадай ці можна, перадаючы іх іншымі словамі, захаваць аўтар- скую ідэнтычнасць.

Шкада толькі, што ў новым зборні- ку аўтар не абзначыў жанр сваіх твораў, і неспраўдліваму чытачу не заўбэды будзе аразумела, у якім жанры напісаны той або іншы твор— ці гэта звычайны верш, байка ці пародыя:

Даверылі На камсамольскім сходзе Яму ў брыгадзе Гутаркі праводзіць. І вечамаі доўга У праўленні Складлаў канспект Для выступлення... («Прадмова»).

Па амету нагадаем верш, а па інтанацыі — не Інакш, як корбазу- каў байка. Або другі такі ж твор— «Баяўнае радасці»:

Сын намага Каласнага маншэра У Сталінград Алправіўся шафёрам. А башка—распачына Хай размова... Або яшчэ прыклад: Брат ізноў дазволіць, Пакуль будзе есці, Самастойна ў полі Трактар яму весті. («Верніца»).

Хай незвычайна дэкасыць лужкі! Хай прабачыць цяпер чытач за ма- ленькіх аступленне. Пры чытанні гэтай страфы нам прыгадваў верш аднаго сямікласніка, напісаны ім для сяброўкі:

Мы сядзім з табою За адным сталом, Ты чытаеш кнігу, Я пішу яром.

Мы не хочам гэтым сказаць, што В. Матвюшаў запавычыў інтанацыю ў таго аўтара. Не, сямікласнік нават не дасягнуў у друг свой верш, ён не думаў, што стварыў што-небудзь ар- гінальнае.

В. Матвюшаў жа—чалавек, які трэці дзесятак год працуе ў літарату- ры, не паставіўся, зразумела, як той вучань, так лёгка да новых сваіх твораў. Ён выдуў іх асобным зборнікам.

Ан. КЛЫШКО.

ПІСЬМО У РЕДАКЦЫЮ

Не без лыжкі дзёгцю...

Закончыўшы працу, бухгалтар калгаса «Чырвоная зорка» Павел Бойка накіраваўся ў клуб.

— Сёння ў нас ропетыцы, — гаварыў ён. — Можна паслухаць, як у нас спяваюць.

Трыба быць ваялікім энтузіястам, горача любіць песню, каб пасля напружанай дзённай працы даць — тры гадзіны кожны вечар адаваць мастацкай самадзейнасці.

Такімі энтузіястамі з'яўляюцца механізатар Павел Клішчэў, браты Іван і Аляксандр Бародкі, памочнік камбайнера Аляксандр Шкраба, трактарыст Уладзімір Клішчэў і інш. У хоры толькі 18 чалавек, але гэта дружны, працадольны калектыв.

Калі «прэдзірысты» кансультаўт Н. Яромлена настойліва патраба- ваў ад харыстаў лепшага выканан- ня, Павел Бойка ўхвалявана пра- гаварыў:

— О, гэта называецца ропеты- цы. Пот градам каніцца з нашага брата. Але затое камертоннасць будзе.

Хор у калгасе «Чырвоная зорка» існуе ўжо больш двух год. Нягледзячы на тое, што ў Старобінскім раёне, але і за яго межамі. Самадзейныя артысты калгаса выступалі з канцэртамі на будоўлі Старобінскага калінійнага камбіната, у калгасе «Шлях Леніна».

Але не абыйшоўся ў нас, як гаворыцца, і без лыжкі дзёгцю. Клуб у калгасе ёсць, і ядронны клуб. Але ў нас няма бібліятэкі, не вядома, калі будзе масавы, заагандана бібліятэка. Калі мы звярнуліся да загадчыка клуба т. Рускевіча, каб узяць свежыя нумары часопісаў «Полымя» і «Савецкая Отчызна», дык ён адказаў: «Не выпісалі, абмежаваны лімітам». Крыўдуючы за гэта на раёны аддзел культуры і раённага Старобінскага калінійнага камбіната, якія часта наведваюць калгас, бываюць у клубе.

Уд. ШКРАБА, настаўнік. Старобінскі раён.

Любоў і нянавісць

Янка Брыль, як мне здаецца, не аўсім дакладна назваў сваю новую, апублікаваную ў шостай кніжцы часопіса «Полымя», апавесць — «Расчараванне». Герой гэтай цікавага твора перажывае нешта большае, чым проста расчараванне ў сваіх ранейшых сімптыях, ранейшым ідэале характара. Калгасын брыгадзёр Лёня Жывень, стаў і спраўны мужчына доўга пад коф, вельмі блізка сутыкнуўся са смерцю, «богам далёна- шчэ» шлахцтвам і зразумеў, што ўсё тое, што некалі здавалася яму прыгожай паэтычнай казкай, з'яў- ляецца маюю, салодкай заразай.

У дзевятнаццаць год, калі яшчэ не перабраўда стыхійная сіла малод- ці і Лёня Жывень не меў дастаткова- га грамадскага вопыту, ён мог заха- піцца балотным агеньчыкам і ду- маць, што знайшоў нешта вельмі прыбылае. У сорах год, калі клас- ны інстытут даўно перарос у клас- ную свядомасць, калгасын брыгадзёр нарэшце разабраўся, што нічога добра- га гніла дрыгва нарадзіць не мо- жа. Спялая, неасвясаная любоў змянілася ўсвядомленай, асвежанай жыццёвай. Імем спраўнай любові, якая прышла хоп і поэма, але на- заўбэды, была асуджана падробка, імітацыя, быў сарваны фігляр лісто- чак, якім прыкрывалася цынам і бессаромнасць шлахцэ-панскай ма- ралі.

У апавесці яскрава праступаюць два аспекты, два планы: інтымны, асабісты і грамадска-палітычны. У першым раздзеле ліры нбы знахо- дыцца на паралельных лініях і не перакрываюцца. Валікі свет з яго падзеямі гістарычнага маштабу адступіў, здаецца, на задні план, і аб яго існаванні можна толькі здага- давацца па асобных, хоць і зрых, але разрозненых прыметах. Гэта не па- прок пісьмемніку, бо ён і не мог, не парухаючы логіку вобраза, прымыс- ляць прамерна юнага героя Лёню Жы- вень актывна стаяць да падзей, якіх той і не разумее ні след. Больш вопытны і сталы людзі адразу ж на другі дзень пачынаюць разабра- ваць, вымушаны былі заняцца ўлад- коўваннем свайго жыцця. Лёня і яго аднагодкаў захапілі знешнія правлы новага з іх свядомасцю, прынадзі- лі іх эфектамі, даступнымі радасімаі, што заўбэды імпануюць людзям паў- нага ўзросту і пуньяй жыццёвай практыкі. Лесцы, мабыць, бурлілі сялянскія сходы, кіпелі страціць ва- коў падзелу панскай зямлі, упершы- ню разгараліся спрэчкі паміж пры- мільнікам і праціўнікам калектыві- зацыі. А Лёня і яго таварышы цягну- лі ў шлахцэ-панскі маістак Ра- сіцінскіх, дзе можна было ўволю танца- ваць пад гукі старасенскага ралля.

Таму класавая антаганізма ўні- кае ў апавесці непрыкметна, яна ўстае з радкоў і паміж радкоў, і чым далей — тым усе больш падпара- коўвае сабе і павароты сюжэта, і кампазіцыю, і вобразную структуру, і выбар лексічных сродкаў. Міжволь- на прыгаворыцца трыпныя словы Б. Жыткова аб тым, што рухаць сю- жэт могуць і падземныя сілы, што цягнуць пад старонкамі. У апавесці Янка Брыль гэты падземныя сілы да парні да часу непрыкметны для вока, але яны дзейнічаюць, робяць сваю справу і толькі пад канец пра- выстаюць наверх і прынсцэпна раз- разваюць канфілікт, што зацігнуў на доўгія гады. Вось тады і распаў- заецца белая нітка, што сцягвала і

чымі марамі — усімі яго думкамі валодала панна Чэся.

Пісьмемніку, мабыць, не варта было б адмахвацца ад пачатковых класяў тае суровае школы, якую Лёня Жывень праходзіў пасля 1939 года. Аўтар абмежаваўся толькі кароткім паведамленнем, што неўзаба- ве «ўсё абарвала». Лёня пайшоў у Чырвоную Армію. Пра ўсё гэты першыя сказана толькі: «Казарма, Палігон. Ваіна. Фальшчый лагэр. Удкі. Амаль адразу — партызан- скі лес». І зусім ужо недастатковым з'яўляецца беглае ўпамінанне пра тое, што «сярод тых вобразаў, што ўспаміналіся на чужыне, разам з дзюбчынкамі, якімі ён мільваўся ка- лісьці ад паўнаты бескалятнага шпачы, стала яна — найпрыго- жайшая, найбеладзейшая, найбольш пажаданая». Уся ваенная біяграфія Лёні Жывеня ў апавесці не патра- бава, але нейкі пераломны момант, нейкі такі дэталі, якія дапа- маглі б зразумець працэс загартоўкі чалавечага характара, не зашкодзі- лі б. Без гэтага застаецца ўражанне, што толькі з восні сорах трыцца- га года, калі Лёня Жывень у час партызанства ўжо сустрапаў у маістку Расцінскіх з сваймі хлапачай марай, ён пачынае загадвацца, што панні за- стаецца панай пры ўсіх алагічна- сцях, і класавы мір з імі неамагчы- мы.

Максім Горкі і Адам Багдановіч

Чалавек надзвычайна шырока кругагляду, Максім Горкі трымаў у полі свайго зроку факты, падзеі і праявы літаратуры, мастацтва, культуры, эканомікі і сацыяльнага развіцця вельмі многіх народаў свету. Шэраг пераважна значэнне не толькі творчэсці, але і асобы Адама Багдановіча ў развіцці літаратуры і культуры беларускага народа. Вялікі чалавек і чалавекі, ён быў неса звязаны імямі і імямі ў розныя часы з рознымі прадстаўнікамі беларускага грамадства — пісьменнікамі, вучонымі, журналістамі, прыватнымі асобамі. Аб гэтым прама і ўскосна сведчаць імяны Горка і Багдановіч аб ім сучасніках. Знаёмства ж і дружба Адама Багдановіча з Максімам Горкім Багдановічам, беларускім этнографам, педагогам, культурным і грамадскім дзеячом Адамам Юр'евічам Багдановічам — адна з цікавых, каларытных старонак руска-беларускіх сувязей. Імяна таму важным узаўважэння асобна і ў часопісе «Савецкая Отчына» (№№ 3, 4 за г. г.) «Успамінаў аб Максіме Горкім» А. Ю. Багдановіча.

Гэтыя Успамінаў цікавыя імямі і дэталі, якія характарызуюць жыццё, творчасць і грамадскую дзейнасць Горка і А. М. Багдановіча (1896—1904), яго знаходжэнне ў Пецярбургу (вясня 1901). Характэрнымі штырхамі дае ачыты А. Ю. Багдановіч і атмасферу, у якой жыў Горкі пасля прыезду з Саранца ў Маскву (1928).

Аўтар успамінаў называе прозвішчымі многіх людзей, якія сустракаліся з Горкім, некаторым з іх дае сцвяржэнне характэрныя, гаворыць аб ступені блізкасці і адносін паміж імі і пісьменнікам. Успамінаў, між іншым, С. І. Грыневіч — работнік «Правісінскага друку» ў Мінску і «Жытніцы» (а затым у Ніжнім), пісьменнік Е. Н. Чырныш — дзіця, публіцыст чым звязаны з Беларуссю, — знаёмыя і супрацоўнікі Горка.

Вялікі амаатар кніг, А. Ю. Багдановіч прыводзіць цікавыя звесткі, якія дапаўняюць наву ўзненне пра тое, што чытаў Горкі ў Ніжнегародскім перыяд, пра тагачасную бібліятэку пісьменніка.

Першы ад'езд Горка ў Крым, першае выданне яго апаўдзіннаў і арышт па тэніскай справе, работа ў «Ніжнегародскім лістку», другі арышт і іншыя моманты з жыцця і дзейнасці вялікага пісьменніка апісаны аўтарам успамінаў жыва, рэальна.

Цікавае ўспамінаў аб прыезду ў Ніжні да Горка В. А. Пасе: «Прыязіў ён, па-першае, звесткі аб утварэнні РСДРП. Аб гэтым былі ў нас тыя ці іншыя звесткі, але даволі неакрэсленыя, завада агуднага характару. Мы ведалі аб замяжній дзейнасці групы «Освобождение труда», аб яе выданні, ды аб дзейнасці так званых легальных марксістаў (Струве, Бугаеў, Туган-Барановіч і інш.). Па-другое, ён прывёз звесткі аб кнізе В. Ільіна (Леніна) «Развіццё

капіталізма ў Расіі»; знаёміў нас з вывадамі гэтага даследавання. У яго паведамленнях было ніякага новага для нас».

А. Ю. Багдановіч піша пра знаёмства Горка са Скідальнікам і Леанідам Андрэевым (яночю в роде русского Эдгара Поэ).

Дастаткова выразна на ўспамінаў партрэт Экадальнікі Паўлаўны — жонкі пісьменніка і ўсё характэрна жыцця Горка ў перыяд, калі ён «замяст ранейшага неакрэсленага стану маладымага аўтара... адразу заняў вельмі пачэснае становішча ў літаратуры».

Неабходна падкрэсліць, што значэнне гэтых успамінаў даўка не вычарпанае чым, што зны з'яўляюцца публічным укладам у горказнаўства. Апроч таго, успамінаў ў многім характарызуюць асобу самога Адама Юр'евіча — фігуру, дастаткова значную ў гісторыі беларускай культуры, і ў той жа час даюць усеносны матэрыял для характэрныкі дзіцячых уражанняў Максіма Багдановіча, дагмацічнага перыяду яго жыцця. Напр.: «...была знята дача непадалёк ад горада на Махавых гарах, у сасновым лесе, дзе жылі нашы дзеці з бабуйлі і пражываў А. М. наезднік, перапраўляючы ў лодцы пераў Волгу» (Падкрэслена мною. — Ул. Б.).

Некалькі слоў аб самой публікацыі. Існуе два варыянты успамінаў А. Ю. Багдановіча аб Ніжнегародскім перыядзе жыцця Горка. Адзін з іх друкаваўся ў зборніку «Горкіны на родзіне» (Г. Горкі, 1937), які даўно стаў бібліяграфічнай рэдкасцю. У «Савецкой Отчыне» надрукаваны ўрыўкі з другога варыянту успамінаў, дапоўненыя ўстаўкамі з першага варыянту, а таксама ўрыўкі з раздзелу «Ключі воспоминаний о Максиме Горьком» і «В последние годы» (гэты раздзел — аб апошніх сутрачых саброя).

Такім чынам, першая ў Беларусі публікацыя каштоўнага дакумента не паабудзена, недахоп: па-першае — няпоўны тэкст, па-другое — паршана аўтарская кампазіцыя.

Ніколі не прыняццё значэння гэтай публікацыі, якая, безумоўна, наспрыне больш шырокаму навуковану ўжытку дакумента, хочацца падкрэсліць, што, пачынаўшы важную справу, Інстытут літаратуры імя Ільіна Купалы павінен давеся і да канца — знайсці шлях для поўнага аўдыявання рукапісаў А. Ю. Багдановіча — названых успамінаў і «Матэрыялаў да біяграфіі Максіма Багдановіча», а таксама перавыдання найбольш цікавых фрагментаў з яго этнаграфічных і гістарычных прац, што сталі бібліяграфічнай рэдкасцю. Думаецца, гэты матэрыял мог бы склаціцца з імя выданаў твораў А. Ю. Багдановіча. Такое выданне з задавальненнем сустрачыць шырокія колы грамадскіх, асабліва выкладчыцкіх і літаратурных, літаратуразнаўчых, гісторыкаў і, безумоўна, студэнтаў.

Ул. БОЙКА.

НОВЫЯ КНІГІ

Выйшлі з друку і паступілі ў продаж наступныя кнігі, выданыя Дзяржаўным выданням Беларусі.

Л. Арабей. Хвалас Шынклер. Жыццё і творчасць. Мастак В. Варышчэ. Тыраж 4 тыс. экз., стар. 164. Цана 4 руб. 05 кап.

Беларускія народныя песні. Заліч. М. Чуркіна. Пад агульнай рэдакцыяй Р. Шырма і М. Грыневіча. Мастак Н. Яноўскі. Тыраж 3 тыс. экз., стар. 136. Цана 3 руб. 75 кап.

Генрых Гейна. Выбраныя творы. Пераклад з нямецкай мовы. Рэдакцыя перакладу Аляксей Зарыцкага, Язэпа Семаяна, Юркі Гаўрук. Прамова Д. Фактарова. Мастак Г. Клікушын. Тыраж 4 тыс. экз., стар. 288. Цана 6 руб. 30 кап.

Уладзімір Дубоўка. Выбраныя творы. Прамова Пятра Глебкі. Афармленне Л. Прагна. Тыраж 5 тыс. экз., стар. 328. Цана 7 руб. 90 кап.

Алесь Ставер. Зовак над Броўкай. Вершы і паэма. Мастак П. Калінін. Тыраж 4 тыс. экз., стар. 84. Цана 1 руб. 10 кап.

М. Шалахаў. Лёс чалавека. Апаўдзіннае. Пераклад Які Шаркоўскага. Мастак Ю. Архіпаў. Тыраж 6 тыс. экз., стар. 60. Цана 60 кап.

М. Туроўнік. В. К. Балыніцкі-Біруля. Манаграфія. Афармленне А. Лісічкіна. Тыраж 1 тыс. экз., стар. 100. Цана 14 руб. 80 кап.

Іван Міхайлаў. Ушакоў. Манаграфія. Аўтар тэксту Г. Барышаў. Афармленне мастака А. Лісічкіна. Тыраж 1 тыс. экз., стар. 72. Цана 7 руб. 60 кап.

акрамя знешніх, фармальных прыкмет, бо пісьменнік наоўніў іе новымі зместам, па-свойму выкарыстаўшы вядомыя раней літаратурны прыём.

Адно, мне здаецца, не ўлічана пісьменнікам: у апавесці ёсць ворагі польскага народа, але не паклазаны тыя сілы, што ў час вайны і пасля яе амагалі і амагаліца за новую Польшчу. Не адчуваецца, што ў сучаснай Польшчы ў такіх людзей, як Чэся Радзіка, гарыць зямля пад нагамі. Пісьменніку, мабыць, варта было б знайсці нейкія штырхі і дэталі, каб паказаць, што і ў Польшчы «турэцка» Чэся Радзіка з'яўляецца адшчэпкам.

Аповесць напісана з уласнай для Янкі Брыля акрэсленасцю залучы, са шчодрасцю сапраўднага таленту, з поўнай і добрай званаванасцю форм і зместу. Шчодрасць гэтая вывілася ў найбагацейшым запасе і ўмелым характарыстыках, у разнастайных моўных пластах, выкарыстаных для раскрыцця гнутравай сутнасці людзей. Герой Янкі Брыля самараскрываецца ў дыялагах, унутры маналага, ні адзін з іх не паўтарае мовы самога аўтара. Непаўторны партрэтны характарыстыкі.

Старшага конюха Марціна Хоміча Леся Жывен трапіна назваў быком без псіхалогіі. Гэты мядзведзавы дзіцяцка з радкай свай швенца на поўным рум'янцы твары, дажыўшы да сталага веку, і дзіця ішча ўспамінае сваё колішняе квалерства, і хопь валадзюжніцтва яму ўжо не пасуе, ён усё ішча аіраецца на вечадынях і перадае свой «вопыт» маладзёжнікам. Праўда, ён перастаў наіраваць рукі і руці шкіднарам, каб мухі не перагнавалі цалы зьезд свая. Калас прычыму? І яго да працы. Сумленны, але абмежаваны ў сваіх жыццёвых інтарэсах, Марцін Хоміч толькі ўвзе гаварыць пра траску, што вяс-

Апошнія канцэрты

Брэскі парк культуры і апаўдзіннаў — адзін з прыгажэйшых у Беларусі. Больш чым на паўкіламетра рассядзеныя яго алеі, абсаджаныя высокімі разналістымі акацыямі, каштанамі, клёнам, ліпамі і густымі кустамі бэзу. Кожнага, хто ўпершыню прайдзеца па алеях гэтага парку, абавязкова ўраўні частыня і парадка, якія падтрымліваюцца тут.

Сімфанічны аркестр Беларускай дзяржаўнай філармоніі наведваў Брэст толькі другі раз, але калектыву сустраці тут як даўнага і паважанага сабра. Залы былі перапоўнены слухачамі.

Брэст — перапоўнены горад, у якім выступаў аркестр. У канцэртах, якія тут абляліся, найбольш поўна былі прадстаўлены творы самых розных кампазітараў. Бадай, менавіта па канцэртах у Брэсце можна меркаваць аб дадатковым і алгоўным у праграмах усёго летняга сімфанічнага сезона.

Даволі поўна была прадстаўлена творчасць савецкіх кампазітараў у некалькіх канцэртах і ў спецыяльных праграмах: «Кампазітары — дзеці Лейнінскіх прыймі!» «Творы савецкіх кампазітараў, прысвечаныя брацкаму міру». Выконваліся такія творы, як Семія сімфонія і сюіта з балету «Рамеіо і Джульета» С. Пракоф'ева, сімфанічная паэма «За мір» Д. Галдзьева, урыўкі з балетаў «Спартак» і «Яні» А. Хачатуряна, сюіта «Закарпачскія эскізы» В. Гамаліка, творы Д. Шостакавіча, Р. Гліера, В. Салаўьева-Салага, А. Новікава, І. Дунаеўскага, К. Малчанова і інш.

Спецыяльная праграма была прысвечана творчасці Чайкоўскага. Аркестр выконваў яго Чашчэртную і Шостую сімфоніі, «Італьянскае капрыччо», сюіты з балетаў «Лебядзіныя возера» і «Спячачы прыжыццё», урыўкі і ары з оперы «Фаўст» Гуно, Канцэрт для вялікай і аркестрам Сен-Санса і інш.

Адзін з праграм была прысвечана творчасці савецкага кампазітара І. Дунаеўскага і вялікага стваральніка многіх аперэт і вальсаў Штрауса.

З Беларускай музыкі аркестр выконваў сімфаніету «Беларускія малюнк» нашага старэйшага кампазітара М. Чуркіна, оперу «Святая на Палесся» Я. Цікоўскага, сюіты з балету «Падстаўная нявеста» Г. Вагнера і некалькі акампаніентаў вкаллістам.

У адрозненне ад мінулых гастрольных паездак сімфанічнага аркестра, у гэтым годзе быў даволі добра паабараным склад савельістаў. Заўсёды гарача прымалі слухачы салісту Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета — народную арыстку БССР К. Кудрашова, якая ўключыла ў праграму і «Арлеанскай дэвуі» і пудоўную другую песню Лея з музыкі да «Сігурацікі» Чайкоўскага, арыю Даліла і оперы «Самсон і Даліла» Сен-Санса і рад іншыя творы.

Поспехам карыстаўся таксама выступленні саліста Белдзяржфілармоніі Д. Зубрына, які побач з опернымі арыямі і ваякальнымі творами заходніх кампазітараў выконваў творы савецкай музыкі (арыя Кузьміна з оперы «У пунчах Палесся» А. Багатырова, арыя Аланса з «Дзядзінчы з Палесся» Я. Цікоўскага, новая «Песня аб Мінску» Ул. Алоўнікава) і інш.

Уважліва былі выступленні ў Брэст—Баранавічы.

Сімфанічных канцэртаў салістаў-інструменталістаў скарочана А. Валашына (Канцэрт для скрыпкі і аркестра А. Хачатуряна) і маладога вялікаліста В. Хальфіна (Канцэрт для вялікай і аркестрам Сен-Санса).

Закончышы выступленні ў Брэсце, аркестр упершыню наведваў Баранавічы. Тут парк, як і ў іншых гарадах, — любімае месца адпачынку працоўных. Першы сімфанічны канцэрт супаў з Днём будаўніцтва і сабраў вялікую колькасць слухачоў. Цікавай была і сустрачка калектыву аркестра з баранавіцкімі чыгуначнікамі. З заапаўдзіннаў сустраці прысутныя ў зале праграму канцэрта, якая складалася з Шостаў сімфоніі Чайкоўскага і іншых твораў гелінаўскага рускага кампазітара.

Канцэртамі ў Баранавічах сімфанічны аркестр Беларускай дзяржаўнай філармоніі закончыў свой летні сезон. З упэўненасцю можна сказаць, што ён быў цікавым, зместным і прынес многа карыснага. Нягледзячы на вялікую напружанасць работы (60 канцэртаў за пяноўныя тры месяцы), калектыву аркестра здолеў большасць выступленні праявіць на высокім мастацкім узроўні. Застану ў гэтым належаць маладым дырыжорам аркестра Б. Афанасьеву і дэдураў Украінаўскаму дырыжорам І. Астроўскаму, якія, не шкадуючы сіл і часу, правялі перад пачаткам сезона і ў час яго вялікую рэзультывіную работу. Лепшымі бакі свайго дырыжорскага таленту Б. Афанасьев паказаў у раскрывіці Ільінаў зместу Шостаў сімфоніі і іншых твораў Чайкоўскага і ў выкананні праграм Беларускай музыкі. Тое ж можна сказаць і пра дырыжора І. Астроўскага, які вельмі дасканала і тонка, з поўным разуменнем і пачуццём стылю прадэжыраваў ўрыўкі сімфаніі Б. Пракоф'ева, Сёмай сімфоніі С. Пракоф'ева і іншымі творами.

Нажал, нельга назваць удам выступленні ў якасці дырыжора Л. Аўраха ў праграме, складанай з твораў І. Дунаеўскага і Штрауса.

Трэба сказаць, што некаторыя з праграм не былі дастаткова прадуманымі саветам філармоніі і таму адзначаліся стратасцю. Асабліва дачынацца гэта канцэртаў папулярнай музыкі, дзе побач з арыям Даліла Сен-Санса можна было пачуць «Студэнцкую песню» І. Дунаеўскага ці ўслед за «Італьянскім капрыччо» Чайкоўскага — «Персідскі марш» Штрауса.

Недастаткова была адсэтравана ў канцэртах летняга сезона Беларускае музыка. У гэты сувязі даводзіцца толькі пажадаваць, што ні разу не былі выкананы падрыхтаваны да канцэртаў Першая сімфонія Я. Глебава, сімфанічныя творы Д. Камінскага, Ул. Алоўнікава і інш. Пажаданна было б, каб творчасць Беларускага кампазітараў складала больш чым адно аддзяленне кожнага канцэрта ў кожным з гарадоў.

Каштоўны вынік штогодніх летніх гастрольных сімфанічных аркестра па гарадах нашай рэспублікі — прыкметны рост музычных густаў слухачоў, няўхільны рост колькасці наведвальнікаў канцэртаў і амагараў музыкі. Справядлівым можна лічыць і нараканьне на вельмі абмежаваную колькасць канцэртаў у кожным з гарадоў. Нам здаецца, наспела патанне аб тым, што гастролі сімфанічнага аркестра павіны быць не толькі больш працяглым і ў зымовых умовах.

Д. ЖУРАЎЛЕУ, наш кар.

Павышаюць кваліфікацыю

У Віцебску закончылі работу месечныя курсы па павышэнню кваліфікацыі загадкаў сельскіх клубоў і бібліятэк. 93 культработнікі праслухалі лекцыі аб разніках XXI

слухачы курсаў наведлі перадавы культпастаўстановам, абмяняліся поглядамі работы. Яны павылілі, у прыватнасці, у Палацы культуры домабудунаўскага камбіната Віцебска, наведлі абласны краязнаўчы музей, абмеркавалі спектакль Багушэўскага Народнага тэатра «Гле персе шчылі» і канцэрт, які быў дадзены Лейнінскім раённым Домам культуры.

Гурток мастацкай самадзейнасці

Пры сельскім клубе вёскі Кашчыні Калатчэўскага раёна створаны гурток мастацкай самадзейнасці. У яго складзе трыццаць камсамольцаў сельсапрадэіі Імя Жанава. Кіруе гуртком Мікалай Целеп.

Самадзейныя артысты далі канцэрты для жыхароў райцэнтра, вёска Камаровічы, Ванюжычы, Еўсеічы. Адначасова яны некалькі разоў выступалі ў родным калгасе.

У праграму канцэртаў самадзейных артыстаў уключаныя песні, танцы, п'есы, мастацкае чытанне. Лепшымі выканаўцамі іх з'яўляюцца Антаніна Фядосік, Ніна Дробана, Марыя Раманюк, Уладзімір Пугач, Леанід Аўсеевіч.

В. ЛОУГАЧ.

ПІСЬМО У РЕДАКЦЫЮ

КАЛІ БУДЗЕ КІНО?

У апошні час вёска Жыціна Старадарожскага раёна чамусці перастала наведваць кінапачебу. Вось прайшоў ўжо больш паўтара месіца, як тут у апошні раз дэманстраваліся фільмы.

Калі ж усё-такі раёны аддзел культуры ўспомніць пра сваіх кінагледцоў у а. Жыціна?

А. ДЗЯМІДОВІЧ.

Выстаўка ў калгасе

Са старымі калгасе «Бальнавік» Хойніцкага раёна мы сустракалі на полі, ля камбайна.

— Не шануе табе, Валодзя, — хітравата паглядваючы на камбайнера, жартаваў старшыня Іван Васільевіч Ягуці. — Усе адпачываюць, а ты, брат, працуй. — І звартаючыся ўжо да нас, зазначыў: — Сёння ў калгасе вялікае свята — у клубе адкрылася выстаўка работ майстроў народнай творчасці.

На адкрыццё ўрачыстасці мы спазніліся. Каля прасторнага будынка сельскага Вяліцкага клуба граў гармонік. У вялікім вальсе кружыліся пары. На ганку сядзелі бабункі ў прыгожых андараках і даяліся ўражаннямі.

— Добра цяпер стала жыць, — гаварыла 78-гадовая Матрона Барысаўна Найдзенка. — Раней толькі і ведалі, што на сваёй палосцы корпацы, хадзілі ў саматканай вопратцы. Праўда, хацелі і яе неак прыгожымі: вышывалі каларытнымі істужкамі. А вась аб такім агладзе нават і не марылі.

— Добра, вельмі добра, што арганізавалі гэтае свята, — загалася з ёй Фадора Васільевна Найдзенка.

У памішанкі клубу было шматлюдна. На выстаўку прыехалі людзі з навакольных вёсак і нават раённага цэнтра. Тут былі і старыя калгаснікі, і зусім юныя хлопцы і дзяўчаты. Яны ўважліва аглядалі пудоўныя работы народных умельцаў — ручнікі, пясцічкі, абрусі, сунвіткі, прыгожыя вышыўкі, шкатулкі, карціны.

Асабліва многа людзей тоўпілася ля пясцічкі, якую выткала вількай маладая калгасніца Ліда Кузьменка. Гэтая работа прыцягвала ўвагу наведвальнікаў тонкай аздабай і паспраўднаму мастацкім надбарам тэмаў. Паштоўна-блакітныя, зялёныя, жоўтыя, ружовыя, малілавыя ніткі блішчалі ўсім колерамі вясёлікі.

Побач з гэтай работай вясёлы вышыты галдзюў ручнік калгасніцы Вольгі Аляксееўны Пахоты.

Прыцягвае ўвагу і другі ручнік, вытыканы з нітак шасці розных колераў. Гэта сумесная работа маладой сьвінаркі Алі Лямашка і яе сям'язнага амагара маці Мар'і Данілаўны.

Актыўнымі ўдзельніцамі выстаўкі з'явіліся настаўнікі мясцовай школы. Нельга не звярнуць увагу на шка-

тудку, зробленую настаўніцай нямецкай мовы Анастасіяй Сіданавнаў Лавіч.

З цікавасцю разглядаюць наведвальнікі карціны «Чырвоныя шапчакі» і «Алені», вышытыя крыжам неўвядзенай «вышывальшчынай» — Міхайлам Савельевічам Скрыпчанка. Настаўнік гісторыі схваў свае аўтарскія пад індэталі жонкі, але арганізатары выстаўкі адкрылі нам гэты секрэт.

Кідацца ў вочы невялікая карціна на тэму ніжарускага перша «Мужычок з пазножкі». Яе вышыла крыжам настаўніца Вадзікі Гарбач.

Нямала ёсць і іншых работ. Заўсёдувае ўвага копія з вядомай карціны Яярова «Паліўніцтва на прымадзале» зробленага загадкаў Вяліцкага клуба Васілём Гардзейчыкам.

Ліа можна пералічыць усё эканатаў? У выстаўцы ўдзельнічалі звыш 160 народных умельцаў. Толькі ў першы дзень выстаўку наведвала больш 500 чалавек. У клубе будоўка наведвальнікі пакінулі 59 апаўдзіннаў.

«Мне ўжо 60 год, — піша калгасніца Іяцлар Максім Гарбач, — але на такой выстаўцы я ўпершыню. Вельмі прыемна, што мае аднавяскоўцы такія таленавіты. Жадаю імя дзяўчынаў і дзяўчынаў, якія ўдзельнічаюць у выстаўцы, каб такія выстаўкі ладзіліся частей. Свае запісы пакінулі ў кнізе Міхаіл Гарбач, які прыехаў на пабыўку з радю Савецкай

Арміі, эскаватаршчык Хойніцкай РТС Аляксандр Зяці, калгасны паштальён Пятро Ляханскі.

Арганізатар выстаўкі народнай творчасці — сельская бібліятэкарка Праскоўя Антоўна Кузьменка. Вялікую дапамогу ў гэтай высакаротнай справе аказалі ёй старшыня калгаса Ягуці, сакратар калгаснай партарганізацыі Крысена, дырэктар мясцовай школы Смічкоўскі, многія настаўнікі і вучні. Патанне аб правядзенні выстаўкі работ майстроў народнай творчасці адбярэўвалася на сходзе мясцовай партыйнай арганізацыі, а затым на савесе клуба. Былі абраны члены камісіі і склад той уважліва многія паказалі, усімі паважанымі калгасніцамі Матрона Барысаўна Найдзенка, Соф'я Ігнатаўна Лобан і інш. Яны пабылі ў хатах калгаснікаў, сабраў эканатаў. Камсамольцы дапамагалі аформіць выстаўку, надасілі ыткеткі, з густам развешлі работы на сенах клубу.

Калгасноўны ініцыятыву праявілі работнікі культуры Вяліцкага клуба. Гэтай ініцыятыва засадоўвае таго, каб яе пахадзілі і ў іншых вёсках нашай рэспублікі. Такія выстаўкі будоўцы спрыяюць развіццю народных талентаў, дапамагаю ўдасканаленню майстэрства народных умельцаў.

А. САШЫН.

На здымку: наведвальнікі выстаўкі аглядаюць эканатаў.

Фота І. Шышко.

Інтэрэсы творчасці — вышэй за ўсё

(Аб студыйных тэатрах)

Калі заходзіць размова аб конкурсах, якія праводзіцца ў тэатральных ВНУ краіны, называюцца вялікія лічбы жадаючых на адно запавятнае месца. Гэта гаворыць аб тым, якая любоў і прага ў нашай моладзі да мастацтва, да тэатра.

Які малады парасткі, у розных гарадах краіны нараджаюцца вялікі і маленкія калектывы, студыі, тэатры. І вась паяўляюцца прадэставікі новай, камуністычнай культуры — Народныя тэатры. Колькі цяжка і захаляючых спраў прадэставіць амагараў людзям, якія па-сапраўднаму любяць тэатр, і якой неазаўнай угаў, чуюсці і заікаўнасці палітэатры і пудоўныя і патэрыяна з прама з боку тых, хто непазрэдня змяіаецца тэатральнымі сірапамі.

Люба, нават сама невялікая памылка, якая ідзе ад абмяжвансці, часам правесці да няўдзячна маляды нявольны тэатральны калектывы. І галоўнае тут не ў тым, што будзе па-стаўлены дрэны спектакль, а ў тым, што людзі, жыўны людзі могуць на-заведзе страціць цікавасць і любоў да тэатра. Вось чаму так важна, каб кожны новы калектыв не заставаўся без увагі.

У Мінску за апошнія гады нарадзіліся і паспелі памерці некалькі тэатральных калектываў. У працэсе развіцця такіх выпадкі непазбежны, там не менш мінскай тэатральнай грамадскай трэба задумацца і прааналізаваць, чаму замера работа ў тэатральным калектыве аўтазавад-дэа. А калісці ж аўтазавадцы зай-малі першыя месцы на ўсеазавад-агладзе. Чаму не паказвае спектакль моцы ў мінулым калектыву Беларускага палітэатрычнага інстытута?

